

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

BRNO 1980

P o z n á m k a :

1 J. Říhový , Sídliště lidu s velatickou a horákovskou kulturou ve Vojkovicích /okr. Brno-venkov /, PV 1973, 39, tab. 40-43.

Fund einer weiteren Grube auf der Velaticer Siedlung in Vojkovicen / Bez. Brno-venkov /. Auf der bekannten Lokalität in der Lehmgrube nördlich der Gemeinde wurde im Frühjahr 1977 eine kleinere Grube abgedeckt, die ausser einer grösseren Scherbenanzahl typischer Velaticer Keramik auch einige Tierknochen enthielt - darunter auch das komplette Skelett einer Schildkröte.

S O N D Á Ž N Í A K C E N A P O D O L S K É M P O H Ř E B I Š T I V P O D O L Í

/okr. Brno-venkov /

Jiří Ř í h o v s k ý , AÚ ČSAV Brno

/Tab. 6 /

Na jaře roku 1977 provedla Interdisciplinární racionalizační brigáda Archeologického ústavu ČSAV v Brně a Geofyziky, n.p. v Brně, na známém pohřebišti podolské fáze středodunajského okruhu kultury popelnicových polí v Podolí u Brna geofyzikální měření. Jeho cílem bylo zjištění rozsahu pohřebiště na dosud neprozkoumané ploše a stanovení plochy případného budoucího výzkumu. Na základě tohoto měření a k ověření zjištěných skutečností byla na podzim téhož roku na nejvhodnějším místě vedena 2 m široká a 8 m dlouhá sonda, která v měřených hodnotách zahrnovala tři anomálie. V hloubce 100 cm pod úrovní dnešního povrchu se skutečně našly dva prostší žárové hroby, jejichž poloha se se zjištěnými anomáliemi shodovala jen částečně.

Hrob číslo 1/77 sestával z větší popelnice překryté mísou, obrácenou dnem vzhůru, a menší amforky s částí nespálené zvířecí kosti.

V hrobě číslo 2/77 byla větší popelnice částečně překrytá střepy hrubší hrncovité nádoby. Při ní stála na dně hrobové jámy menší amforka rovněž překrytá částí hrubé nádoby a větší miskovitý šálek. Mezi spálenými kůstkami uvnitř popelnice ležela žarem silně poškozená bronzová jehlice.

P o z n á m k a :

1 J. Říhový , Revizní výzkum na pohřebišti podolské kultury v Podolí /okr. Brno-venkov /, PV 1974, 27-28, tab.18-19; týž, Pohřebiště podolské fáze středodunajských popelnicových polí v Podolí /okr. Brno-venkov /, PV 1975, 26-27, tab.5-6.

Sondageaktionen auf dem Podoler Gräberfeld in Podolí / Bez. Brno-venkov /. Bei Sondagearbeiten auf dem bekannten Gräberfeld der Podoler Phase des mitteldonauländischen Kreises der Urnenfelderkultur in Podolí bei Brno fand man zwei weitere schlichtere Brandgräber.

S Í D L I Š T N Í P L O C H A L U Ź I C K É K U L T U R Y U Ź E L Č E

/okr. Prostějov /

Jindra N e k v a s i l , AÚ ČSAV Brno

/Tab. 7 /

Katastr nálezů lužické kultury byl sestavován na Hané mnoha amaterskými průzkumy a výzkumy po mnoho desetiletí a zdálo by se, že žádná z velkých sídlištních ploch nemohla ujít jejich pozornosti. Přesto však severozápadně od Želče bylo odkryto teprve nyní nové sídliště. Na jaře 1977 začalo místní JZD se strháváním mezí v trati Holcasy, aby se tak sjednotily terasovité svahy do jedné plochy. V jižní části trati, v místě kde se lomil pozvolně klesající terén do strměji se svažujících míst, byla pod snesenou mezí odkryta část podloží v němž se rýsovaly sídlištní objekty. Toho si všiml František Možný z Želče a na jeho popud byl zde podniknut záchraňovací výzkum ještě před kultivační orbou. Na ploše zhruba 120 m dlouhé a až 25 m široké bylo odkryto 30 pravěkých objektů. Tři jámy pocházely z neolitu, 7 ků-

lových jamek nebylo datováno a zbytek objektů patří do halštatského období lužické kultury. Byly tu zachyceny spodní části tří zemnicových jam a dno pece. Dále byl odkryt pozůstatek dílenského objektu, který sestával ze žlabu a čtveřice kulových jamek. Šestnáct zásobnicových jam mělo různou velikost a byly nesterilně uchovány; z některých zbyla jen dna. Jedna jáma byla vyjímečná svým obsahem: na jejím dně byly uloženy kostry několika zvířat a kusy dalších koster.

V severní části Holcasů, kde svah již sestupuje nad úžlabinu, byla pole po stržení mezí již hluboko porážána. Zkušebními sondami jsme zjistili, že objekty lužické kultury zde byly zničeny a uchovaly se z nich pouze temné skvrny humusovité výplně a shluky střepů. Povrchové sběry, které podnikl v posledních letech na Holcasích F. Možný ukázaly, že osídlení zde bylo rozsáhlé a že zasahovalo až na protější jihovýchodní svah. Odtamtud z okraje pískovny získal také několik střepů. Dosud známý rozsah sídliště se dá odhadnout na téměř 1 km² a nálezy, které byly odtud shromážděny, naznačují, že bylo osídleno pouze v halštatském období lužické kultury a to od jeho počátků až do pozdní fáze.

Eine Siedlungsfläche der Lausitzer Kultur bei Želeč/Bez. Prostějov wurde einerseits durch Lesefunde von Fr. Možný, andererseits durch eine kleine Rettungsgrabung festgestellt, als hier im Jahre 1977 die Raine abgerissen wurden. Bei der Grabung wurden drei Erdhütten, der Rest eines Feuerherdes, ein Produktionsobjekt und 16 Vorratsgruben abgedeckt. Auf dieser Siedlungsfläche, die fast 1 km² gross ist, ist nur eine Besiedlung aus dem hallstattzeitlichen Abschnitt der Lausitzer Kultur vertreten.

VÝZKUM JÁMY LUŽICKÉ KULTURY V DRYASICÍCH

/okr. Vyškov /

Vojtěch Knap, Vlastivědný kroužek Drysice, Jindra Nekvasil, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 13 /

Při východním okraji obce se sklání mírný svah k východu a hlavně k jihu k malému potůčku. Z původních polí trať "Čtvrtě za školou" tu zůstaly ještě pozůstatky mezí a ty byly na začátku března 1977 srovnány hlubokou orbou. Při tom se v jednom místě objevil pozůstatek sídlištní jámy. Členové vlastivědného kroužku z Drysice jámu prozkoumali, neboť byla oprávněná obava, že při další kultivaci pozemku zanikne. Jáma byla zahlobena do spráše a původně měla kruhový půdorys a silně podhloubené stěny nad rovným dnem. Stěny jámy byly již zhrouceny a z původního klenutí se uchovala jen dvě menší místa, která svědčí pro to, že původní průběh stěn tvořil nízké podklenutí a že ústí jámy muselo být úzké. Uprostřed na dně jámy byla jen malá vrstvička černé hlíny, která nedosahovala k okrajům dna. V ní se nalézal bronzový nůž, zlomek trnu jehlice a tenký pokroucený bronzový drát. Zbytek jámy mezi nepravidelně skleslými stěnami byl vyplněn tmavě hnědou humosní hlínou. Při západní stěně byla v zásypu uložena zásobnice; ležela šikmo vzhůru. Ve výši jejího dna byl vedle kus jiné zásobnice, již porušené orbou. Při severní stěně bylo ve stejné výši postaveno osudí, jehož hrdlo bylo rozoráno. Zásyp jámy obsahoval dále hojně střepů a menších částí nádob a drobné kousky mazanice.

Podle keramického obsahu byla jáma zasypaná v počátečním stupni středního /slezského/ období lužické kultury.

Grabung einer Grube der Lausitzer Kultur in Drysice / Bez. Vyškov /. Auf den Feldern östlich der Gemeinde wurde bei der Feldkultivierung eine ziemlich gestörte Grube erfasst, ursprünglich mit unterhöhlten Wänden. Sie enthielt ein bronzenes Messer, das Dornbruchstück einer Nadel und Draht. Höher in der Aufschüttung war ein Vorratsgefäß, ein Tonnengefäß und zahlreiche Scherben, die die Grube in die Anfangsstufe des mittleren /schlesischen/ Zeiteabschnittes der Lausitzer Kultur reihen.

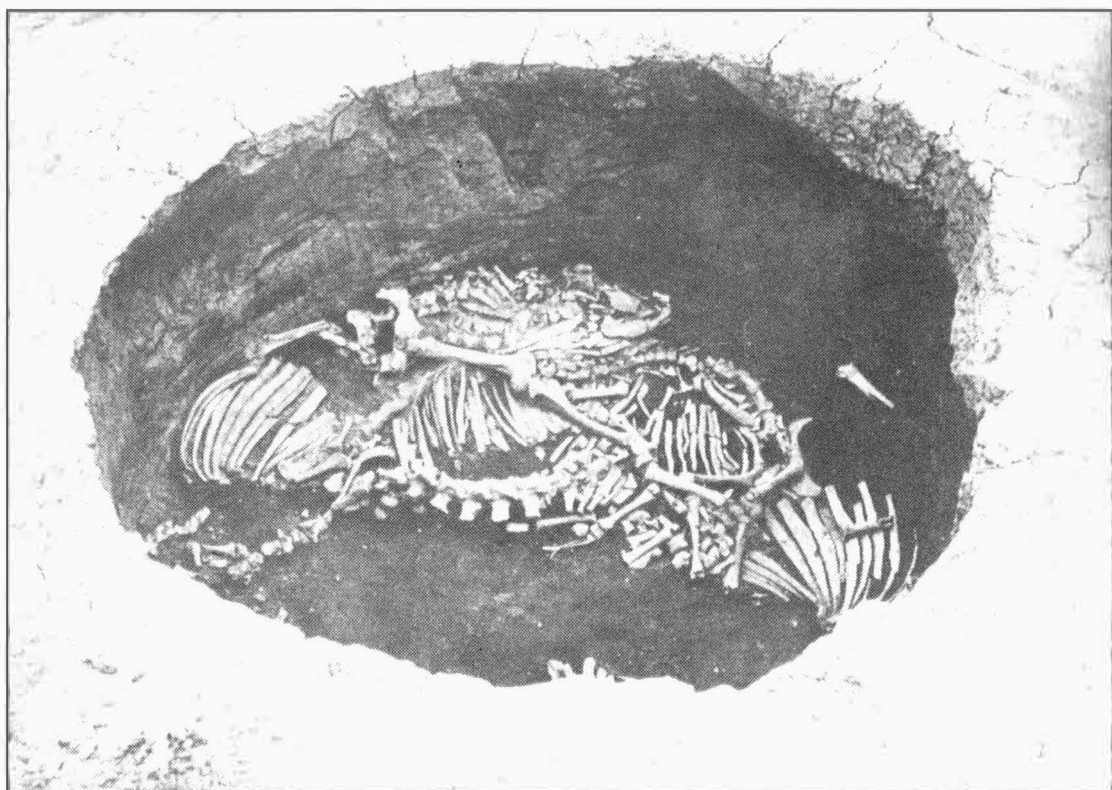
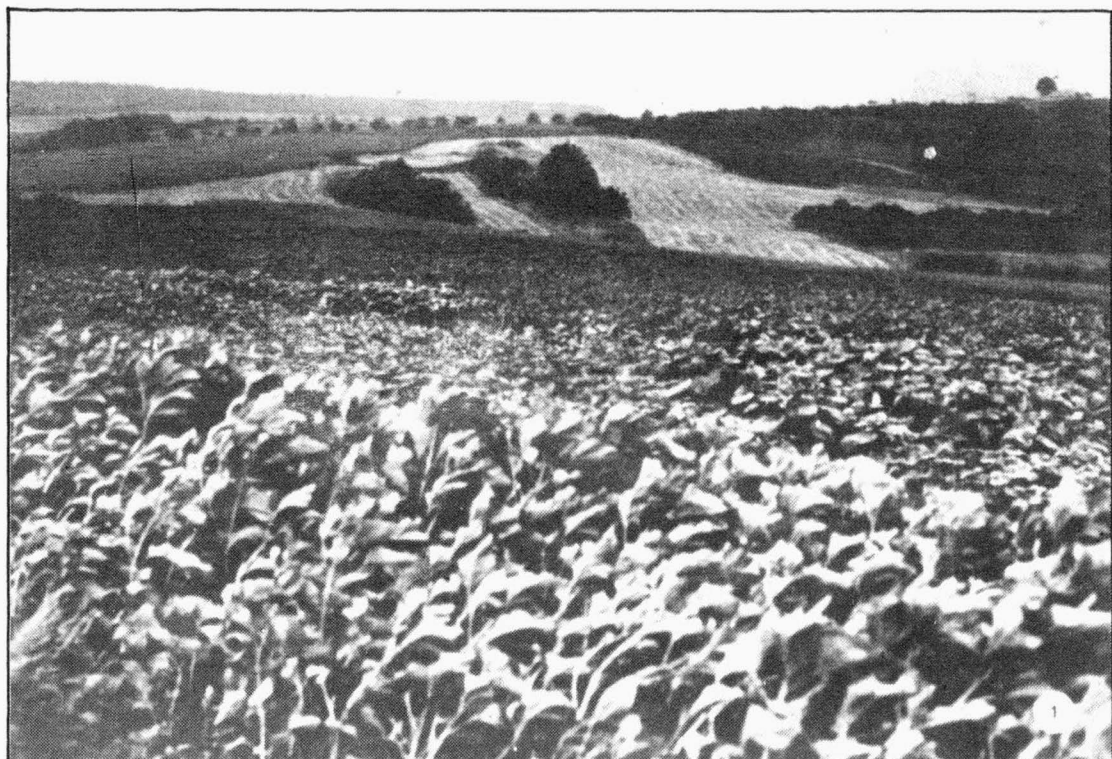
ZNIČENÉ POHŘEBIŠTĚ LUŽICKÉ KULTURY U PUSTIMĚŘE

/okr. Vyškov /

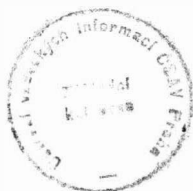
Jindra Nekvasil, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 14 /

Pohřebiště lužické kultury v trati "Pod grefty" u Pustiměře, okr. Vyškov je známo od roku 1899, kdy se A. Procházka dověděl o zničených popelnicových hrobech v hliníku obecní cihelny. Od té doby se těžila v hliníku hlína až do prvních let po druhé světové válce a za tu dobu zde bylo na ploše asi

Tab. 7
 Želeč /okr. Prostějov/. Sídliště lužické kultury. 1 pohled na trať "Holcasy" od východu; 2 jáma č. 13 z halštatského období lužické kultury. - Siedlung der Lausitzer Kultur. 1 Ansicht auf die Flur "Holcasy" von Osten; 2 Grube Nr. 13 aus dem hallstattzeitlichen Abschnitt der Lausitzer Kultur.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné